

การคุ้มครองเจ้าหนี้ : ศึกษากรณีเจ้าหนี้กู้ยืม

CREDITORS PROTECTION: STUDY THE CASE OF LOAN PAYABLES.

ชลกร ถมมา¹ และ ทัตตนันท์ คงลำธาร²

Chollakorn Tomma¹ and Thatanan Khonglamthan²

¹ หลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
อีเมล s60123440015@ssru.ac.th

² หลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
อีเมล tattanan.kh@ssru.ac.th

บทคัดย่อ

ในปัจจุบันแรงงานไทยมีอัตราการว่างงานสูงขึ้นอันสืบเนื่องมาจากเศรษฐกิจถดถอย เมื่อแรงงานถูกเลิกจ้าง ประกอบกับการใช้จ่ายในครัวเรือนที่เท่าเดิม ปัญหาที่ตามมาคือ ภาวะหนี้สิน ครัวเรือนมีภาระหนี้สินล้นตัวเมื่อเทียบกับรายได้ หนี้ส่วนใหญ่เกิดจาก หนี้บัตรเครดิต หนี้ออนไลน์ ผ่อนสินค้าส่วนบุคคล และผ่อนสินค้าเพื่ออยู่อาศัย และเมื่อปี พ.ศ. 2558 ประเทศไทยได้ออกพระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558 ซึ่งเป็นกฎหมายที่กำหนดลักษณะ การทวงถามหนี้ ไว้ให้เจ้าหนี้ปฏิบัติต่อลูกหนี้ เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิของลูกหนี้ ผลการวิจัยพบว่า พระราชบัญญัติทวงถามหนี้ นั้นทำให้การติดตามทวงหนี้ของเจ้าหนี้ในปัจจุบันกระทำได้ยากขึ้น และต้องใช้ความระมัดระวังในการติดตามทวงถามหนี้ หากฝ่าฝืนจะมีบทลงโทษ เช่น การกำหนดวันเวลาในการทวงถามหนี้ การกำหนดจำนวนการติดต่อทวงถามหนี้ในแต่ละวัน เป็นต้น หากการติดตามทวงหนี้ไม่เป็นผลสำเร็จเจ้าหนี้ต้องนำเรื่องขึ้นสู่ศาลเป็นคดีความซึ่งอาจจะใช้เวลานาน ทำให้เจ้าหนี้อาจไม่ได้รับประโยชน์เท่าที่ควรด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยเห็นว่าควรกำหนดวิธีการให้เจ้าหนี้สามารถใช้สิทธิในการติดตามทวงหนี้ได้มากกว่าที่กฎหมายกำหนด

คำสำคัญ

เจ้าหนี้ ลูกหนี้ ทวงถามหนี้

ABSTRACT

At present, Thai workers have a higher unemployment rate due to the recession. When the labor was laid off with the same household expenditures The problem that follows is the debt crisis of households with overflowing debt relative to income. Most of the debt is based on Credit card debt Car loan debt Personal loan installment and housing loans and in the year 2015. Thailand has issued the Debt Collection Act 2015, which sets the characteristics debt collection For creditors to treat debtors in order to protect the rights of the debtor The results of the research found that the Debt Collection Act makes it more difficult to pursue the debt collection of creditors at present. And the caution must be applied in debt collection If there is the violation of the Act, penalties as well as the date and time would be set out. In addition, the number of debt collection calling time was also set out. If the debt collection is not successful, the creditor has to take the matter to court as a lawsuit, Which may take a long time and doesn't give any benefits to the creditors. The researcher found that the method for creditors to exercise their debt collection rights should be more than the law stipulated.

Keywords

payable, debtor, Debt collection

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาวะเศรษฐกิจโลกในปี พ.ศ. 2563 พบว่าเศรษฐกิจการเติบโตมีการชะลุดตัว ซึ่งมีผลต่อตลาดแรงงานอย่างมาก ทำให้ปัจจุบันแรงงานไทยมีอัตราการว่างงานสูงขึ้นอันสืบเนื่องจากเศรษฐกิจถดถอย เมื่อแรงงานถูกเลิกจ้าง ประกอบกับการใช้จ่ายในครัวเรือนที่เท่าเดิม ปัญหาที่ตามมาคือ ภาวะหนี้สิน ครัวเรือนมีภาระหนี้สินล้นตัวเมื่อเทียบกับรายได้ หนี้ส่วนใหญ่เกิดจาก หนี้บัตรเครดิต หนี้ออนไลน์ หนี้อินเทอร์เน็ต และหนี้อินเทอร์เน็ตเพื่ออยู่อาศัย ธนาคารแห่งประเทศไทยได้เปิดเผยตัวเลขสถิติเงินให้กู้ยืมแก่ภาคครัวเรือนหรือหนี้ครัวเรือนประจำไตรมาสที่ 3 ในปี 2563 เพิ่มขึ้นจากไตรมาส 2 ปี 2563 ที่ 182,091 ล้านบาท ทำลายสถิติหนี้ครัวเรือนต่อจีดีพีสูงที่สุดในรอบ 18 ปี (matichon, 2564) หากลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ได้เนื่องจากว่างงานไม่มีเงินหรือไม่อยากชำระหนี้ ปัญหาที่ตามมาคือการพิพาทคดีเกี่ยวกับการเรียกร้องการชำระหนี้ และการพิพาทหนี้จะต้องเป็นการใช้สิทธิทางศาลก็คือ การฟ้องร้องบังคับชำระหนี้ที่เจ้าหนี้ต้องเป็นฝ่ายดำเนินการเอง ออกค่าธรรมเนียมขึ้นศาลซึ่งต้องเสียไปในกรณีการดำเนินคดีที่มีทุนทรัพย์ตามจำนวนทุนทรัพย์ที่พิพาทกัน รวมถึงค่าจ้างทนายความในการดำเนินคดีฟ้องร้อง และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ เช่น ค่าเดินทางของพยานบุคคลความเสี่ยงของเจ้าหนี้เมื่อมีการฟ้องร้องบังคับให้ลูกหนี้ชำระหนี้ เจ้าหนี้ไม่แน่ว่าจะสามารถชนะคดีได้เสมอไปเพราะกระบวนการพิจารณาคดีในศาลมีปัจจัยหลายประการที่ทำให้เจ้าหนี้ไม่สามารถดำเนินการฟ้องร้องตามจุดประสงค์ได้ เช่นการกักเงินเกิน 2,000 บาท แต่ไม่ได้ทำหลักฐานเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้กู้ก็นำมาฟ้องร้องบังคับคดีไม่ได้หรือเรื่องหนี้ขาดอายุความที่ลูกหนี้สามารถยกขึ้นมาเป็นข้อต่อสู้เจ้าหนี้ สัญญากู้เงินไม่สมบูรณ์เพราะลูกหนี้ยังไม่ได้รับเงินตามที่กู้มา เป็นต้น ซึ่งเจ้าหนี้ต้องรับความเสี่ยงที่เกิดขึ้นเอง และเจ้าหนี้อาจจะไม่ได้รับชำระหนี้ตามเหตุผลที่กล่าวมา

แต่เมื่อปี พ.ศ. 2558 ได้มีพระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ ทำให้การติดตามทวงหนี้ทำได้ยากขึ้นและต้องใช้ความระมัดระวัง กฎหมายได้ให้ความสำคัญคุ้มครองสิทธิเสรีภาพต่อลูกหนี้ทั้งการกระทำที่ไม่เหมาะสมต่อลูกหนี้การละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ซึ่งสิทธิตามพระราชบัญญัติ การทวงถามหนี้ พ.ศ.2558 ได้กำหนดลักษณะการทวงหนี้ไว้ให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติต่อลูกหนี้ให้เป็นไปด้วยความสุภาพถูกกฎหมายและไม่สร้างความรำคาญใจให้แก่ลูกหนี้ แต่กลับกันคนที่ทุกซอกทุกที่ที่น่าจะเป็นเจ้าหน้าที่คิดว่าเมื่อไหร่ลูกหนี้จะชำระหนี้ หากจะดำเนินการใดไปต้องใช้ระมัดระวังว่าจะกระทำผิดกฎหมายหรือไม่และการทวงถามหนี้ นั้น เจ้าหน้าที่ก็ต้องไม่กระทำการที่เป็นการฝ่าฝืนต่อประมวลกฎหมายอาญา เช่น ความผิดฐานทำร้ายร่างกายผู้อื่น หากพิจารณาจากความเท่าเทียมกัน เจ้าหน้าที่นั้นเสียเปรียบต่อลูกหนี้ เนื่องจากลูกหนี้ไม่ได้เสียหายไม่ได้เสียประโยชน์ ทำให้เจ้าหน้าที่ไม่ได้รับความเท่าเทียมและสูญเสียโอกาสในการติดตามทวงหนี้ก่อนเรื่องจะขึ้นสู่ศาล อาจทำให้เจ้าหน้าที่ไม่ได้รับประโยชน์เท่าที่ควร

ด้วยเหตุผลที่ได้อธิบายถึงความสำคัญของสภาพปัญหาที่เจ้าหน้าที่ต้องพบเจอในการทวงหนี้ที่มีขั้นตอนตามกฎหมายที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ที่มีข้อจำกัดต่อเจ้าหน้าที่ ซึ่งเจ้าหน้าที่อาจต้องได้รับความเสียหายจากการไม่ได้รับการชำระหนี้ที่เหมาะสมเช่น ระยะเวลาที่ล่าช้ากว่าจะได้รับการชำระหนี้ รวมถึงค่าใช้จ่ายในการดำเนินการทวงถามหนี้ จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการติดตามทวงหนี้ที่มีผลกระทบต่อเจ้าหน้าที่ เพื่อชี้ให้เห็นถึงความสำคัญที่จะต้องคุ้มครองเจ้าหน้าที่และเพื่อให้เกิดความเป็นธรรม

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อทราบหลักเกณฑ์ในการทวงหนี้ที่ถูกต้องตามกฎหมาย
2. เพื่อทราบปัญหาในการทวงหนี้ตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่

การทบทวนวรรณกรรม

ความหมายของเจ้าหน้าที่

เจ้าหน้าที่ ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 ให้ความหมายไว้ว่า บุคคลซึ่งมีมูลหนี้เห็นอบุคคลอีกคนหนึ่งซึ่งเรียกว่าลูกหนี้ และมีสิทธิที่จะเรียกให้ลูกหนี้ชำระหนี้ได้

ความหมายของลูกหนี้

ลูกหนี้ หมายถึงบุคคลผู้มีหนี้กับอีกบุคคลหนึ่งซึ่งเรียกว่าเจ้าหนี้ โดยเจ้าหนี้จะมีสิทธิเรียกร้องอย่างหนึ่งต่อลูกหนี้ในการชำระหนี้ด้วยเงินหรือทรัพย์สินอย่างอื่นโดยคาดหมายว่าจะได้รับชำระหนี้เต็มจำนวนเมื่อถึงกำหนดระยะเวลาชำระ

สิทธิของเจ้าหนี้

สิทธิของเจ้าหนี้ ได้แก่สิทธิเรียกร้องให้ชำระหนี้ สิทธิเรียกค่าสินไหมทดแทน และ สิทธิเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้

สิทธิเรียกร้องให้ลูกหนี้ชำระหนี้ อำนาจของเจ้าหนี้มาตรา 194 บัญญัติว่า “ด้วยอำนาจแห่งมูลหนี้ เจ้าหนี้อย่อมมีสิทธิจะเรียกให้ลูกหนี้ชำระหนี้ได้ อนึ่งการชำระหนี้ด้วยจดเว้นการอันใดอันหนึ่งก็ย่อมมีได้” ในการบังคับชำระหนี้จากลูกหนี้นั้นไม่ว่าโดยวิธีใดก็ตามหนี้จะต้องถึงกำหนดชำระเสียก่อน หากหนี้ยังไม่ถึงกำหนดชำระเจ้าหนี้อย่อมไม่มีสิทธิฟ้องร้องบังคับให้ลูกหนี้ชำระหนี้ได้ เมื่อหนี้ถึงกำหนดชำระเจ้าหนี้อย่อมมีสิทธิเรียกให้ชำระได้ตามอำนาจที่มาตรา 194 ให้ไว้ หากลูกหนี้ยังละเลยไม่ชำระหนี้เจ้าหนี้จึงจะมีสิทธิฟ้องร้องบังคับทางศาลให้ชำระหนี้ได้

สิทธิของลูกหนี้

สิทธิของลูกหนี้ ลูกหนี้มีสิทธิ์ที่เรียกให้เจ้าหนี้รับชำระหนี้ได้ ถ้าสัญญาไม่ได้กำหนดระยะเวลาชำระหนี้ ลูกหนี้มีเมื่อไหร่ก็ได้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 203 วรรค 1 ถ้าเวลาอันจะพึงชำระหนี้ไม่ได้กำหนดลงไว้ หรือจะอนุมานจากพฤติการณ์ทั้งปวงก็ไม่ได้ไซ้ ท่านว่าเจ้าหนี้อย่อมจะเรียกให้ชำระหนี้ได้โดยพลัน และฝ่ายลูกหนี้ก็ย่อมจะชำระหนี้ของตนได้โดยพลันดุจกัน

สิทธิมนุษยชน

สิทธิมนุษยชน คือ สิทธิขั้นพื้นฐานที่เป็นของทุกคนที่เกิดมาในโลกทุกคนมีความเท่าเทียมกัน ทั้งในศักดิ์ศรี ความยุติธรรม ความเคารพ และความเป็นอิสระ สิทธิมนุษยชนอาจถูกจำกัดได้หากกระทำความผิดกฎหมายกระทำการอันอาจเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของชาติ (amnesty, 2562) ดังนั้นแล้ว การกักขังเงินถือเป็นนิติกรรมที่กระทำขึ้นระหว่างเอกชนด้วยกัน ต้องอยู่ภายใต้ หลักความเสมอภาคในการแสดงเจตนาโดยไม่ฝักใฝ่ต่อกฎหมายจึงมีผลบังคับ ลูกหนี้และเจ้าหนี้ต้องเคารพสิทธิ์ซึ่งกันและกัน เมื่อคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งผิดนัดการชำระหนี้ คู่สัญญาอีกฝ่ายก็มีอำนาจติดตามทางสิทธิ์ที่ตนเองควรจะได้รับกับคืนมา

วิธีการปฏิบัติในการทวงถามหนี้ (พระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558)

1. เจ้าหนี้หรือผู้ทวงถามหนี้จะต้องติดต่อลูกหนี้ตามสถานที่ที่ลูกหนี้ระบุไว้การทวงถามหนี้ต้องแจ้งสถานที่ที่ติดต่อถ้าไม่ได้แจ้งไว้ล่วงหน้าหรือสถานที่ที่แจ้งไว้ไม่สามารถติดต่อได้โดยผู้ทวงถามหนี้ หรือเจ้าหนี้พยายามติดต่อแล้วให้ติดต่อตามภูมิลำเนาถิ่นที่อยู่หรือสถานที่ทำงานของลูกหนี้ (kapook, 2558, Website)
2. การติดต่อลูกหนี้โดยโทรศัพท์หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ ในวันจันทร์ถึงวันศุกร์ให้ติดต่อได้ตั้งแต่ 08:00 น. ถึง 20:00 น. และในวันหยุดราชการเวลา 08:00 น. ถึง 18:00 น. โดยต้องแจ้งให้ลูกหนี้ทราบถึงหากไม่สามารถติดต่อตามเวลาดังกล่าวได้ถือว่าช่วงเวลาดังกล่าวไม่เหมาะสมให้ติดต่อในช่วงเวลาอื่นตามหลักเกณฑ์และวิธีการของพระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ หากฝ่าฝืนจะถูกระงับการดำเนินการและหากยังฝ่าฝืนสามจะถูกโทษปรับไม่เกิน 100,000 บาทหากยังฝ่าฝืนจะถูกโทษปรับไม่เกิน 100,000 บาท (ธัญสุดา กาศเรือนแก้ว, 2558)
3. จำนวนครั้งที่ติดต่อให้ติดต่อตามจำนวนที่เหมาะสม แต่การติดต่อทวงถามหนี้ได้ไม่เกินวันละ 1 ครั้ง และลูกหนี้ต้องรับทราบการทวงหนี้ด้วย การนับการทวงหนี้เป็น 1 ครั้ง เช่น ส่งข้อความทางไลน์ และมีการเปิดอ่านตลอดจนการโทรศัพท์ไปหาและทวงหนี้อย่างชัดเจน หากฝ่าฝืนมีโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีปรับไม่เกิน 100,000 บาทหรือทั้งจำทั้งปรับ (Thebangkokinsight, 2562)
4. ห้ามทวงถามหนี้กับบุคคลอื่นที่มีใช้ลูกหนี้แต่หากต้องติดต่อบุคคลอื่นให้สอบถามได้เฉพาะสถานที่ที่ติดต่อลูกหนี้เท่านั้น และห้ามทวงถามหนี้ในลักษณะหลอกลวง หรือทำให้ผู้อื่นเข้าใจผิดเพื่อให้ได้ข้อมูลของลูกหนี้ ผู้ทวงถามหนี้ต้องแจ้งชื่อสกุล และไม่ใช้สัญลักษณ์หรือภาษาชื่อทางธุรกิจหนังสือหรือสื่ออื่นเพื่อให้เข้าใจว่าติดต่อมาเพื่อทวงถามหนี้ เพื่อไม่ให้เป็นการเปิดเผยข้อมูลการเป็นหนี้ของลูกหนี้เว้นแต่ผู้ที่ ติดต่อนั้น เป็นสามีภรรยาพ่อแม่หรือลูกของลูกหนี้โดยให้สอบถามได้เท่าที่จำเป็น (Finstreet, 2561)
5. การทวงถามหนี้ห้ามกระทำการในลักษณะข่มขู่ใช้ความรุนแรงใช้วาจาไม่สุภาพหรือดูหมิ่นซึ่งกระทำการอันนำไปสู่ความเสียหายต่อร่างกายชื่อเสียงหรือทรัพย์สินของลูกหนี้หรือผู้อื่น ผู้ฝ่าฝืนจำคุกไม่เกินห้าปีและปรับไม่เกิน 500,000 บาทหรือทั้งจำทั้งปรับ (Wealthmeup, 2562)
6. ห้ามทวงถามหนี้ในลักษณะที่เป็นเท็จหรือทำให้เกิดความเข้าใจผิดเช่น การส่งเอกสารที่มีตราครุฑ การทำให้เข้าใจว่าเป็นการกระทำของศาล การส่งหนังสือบอกกล่าวทวงถามจากนายความใช้เอกสารที่ทำให้ลูกหนี้เข้าใจว่าถูก ดำเนินคดีหรือถูกยึดทรัพย์หรือเงินเดือน มีโทษปรับตั้งแต่ ไม่เกิน 300,000 บาท และไม่เกิน 500,000 บาทหรือทั้งจำทั้งปรับ (MGROnline, 2558)

ขั้นตอนการดำเนินคดีแพ่ง

1. ยื่นคำฟ้องคำให้การคำร้องขอเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่กล่าวในฟ้องมีพยานหลักฐานให้ศาลเชื่อถือได้ โจทก์เรียกเรื่องอะไรจากจำเลย นับแต่วันที่จำเลยได้รับหมายเรียกและสำเนาคำฟ้อง จำเลยต้องยื่นคำให้การเป็นหนังสือต่อศาลภายใน 15 วัน ตามกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 177
2. นัดพร้อมเมื่อคู่ความทั้งสองฝ่ายมาศาลและต้องการที่จะให้มีการตกลงเจรจา โกล่เกลี่ยกันก่อนศาลจะสอบถามคู่ความทั้งสองฝ่ายว่าต้องการที่จะตกลงกันก่อนหรือไม่มีพยานที่ปากแนวทางการสืบพยาน
3. นัดโกล่เกลี่ยเมื่อเข้าห้องโกล่เกลี่ยเมื่อตกลงกันได้จะมีการถอนฟ้องหรือทำสัญญา ประนีประนอมยอมความ แต่หากตกลงกันไม่ได้สำนวนคดีก็จะถูกส่งกลับมาที่ห้องพิจารณาเพื่อดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไป
4. นัดชี้สองสถานคือการกำหนดประเด็นข้อพิพาทแห่งคดีและหน้าที่นำสืบการที่ศาลพิจารณาคำฟ้อง โจทก์และคำให้การจำเลยหากมีข้อใดที่ฝ่ายโจทก์อ้างแล้วจำเลยไม่ยอมรับ ศาลจะกำหนดเป็นประเด็นข้อพิพาทและกำหนดให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งนำพยานหลักฐานมาสืบ โดยแจ้งกำหนดวันนัดให้คู่ความทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 15 วัน ตามกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 182
5. นัดสืบพยาน สืบพยานโจทก์พยานจำเลย
6. นัดฟังคำพิพากษาศาลจะอ่านคำพิพากษาให้คู่ความฟังศาลจะวินิจฉัย พยานหลักฐานทั้งปวงในคดีถ้าศาลเห็นว่าพยานหลักฐานฝ่ายไหนมีเหตุผลน่าเชื่อถือว่าดีตัดสินให้ฝ่ายนั้นชนะ (ดนตรี เกษมรัชดาร์ักษ์, 2558)

คดีกู้ยืมเป็นคดีที่มีทุนทรัพย์

คดีมีทุนทรัพย์ คือ คดีที่มีค่าขอปลดเปลื้องทุกข์อันอาจคำนวณเป็นเงินได้ เป็นคดีที่เรียกทรัพย์สินหรือเงิน โดยสังเกตได้จาก ถ้าโจทก์ยื่นฟ้องคดี ทรัพย์สินที่โจทก์ เรียกร้องนั้นยังไม่ได้เป็นของโจทก์ ถ้าโจทก์ชนะคดีแล้ว จะได้ทรัพย์สินหรือเงินนั้นมาเป็นของโจทก์ เช่น คดีฟ้องเกี่ยวกับ กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน ฟ้องเรียกเรื่องเงินกู้ ทั้งนี้ การฟ้องร้องคดีที่มีทุนทรัพย์ต้องเสียค่าฤชาธรรมเนียมในการขึ้นศาลตามราคาทุนทรัพย์ที่ เรียกร้อง (สำนักงานกฎหมายธนุ, 2559)

หลักเกณฑ์เกี่ยวกับคดีเงินกู้

1. สัญญากู้ยืมเงินนั้นต้องเป็นลายลักษณ์อักษรระบุจำนวนเท่าใดจะใช้คืนเมื่อใดและที่สำคัญต้องมีลายมือชื่อของผู้ยืม มิเช่นนั้นจะฟ้องร้องบังคับคดีไม่ได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 653 การกู้ยืมเงินเกินกว่า 2,000 บาท ที่ไม่มีหลักฐานเป็นหนังสือนั้นจะทำให้ผู้ให้กู้ฟ้องร้องบังคับผู้กู้ให้ต้องชดใช้เงินกู้คืนไม่ได้ จำนวนของการกู้ยืมเงินที่ตกอยู่ภายใต้บังคับของมาตรา 653 คือการกู้เงินกว่า 2,000 บาทขึ้นไป ถ้ากุน้อยกว่า 2,000 บาท เป็นการกู้ยืมเงินกันเล็กๆ น้อยๆ กฎหมายคงไม่ต้องการให้มาทำหลักฐานเป็นหนังสือ และถ้าดำเนินคดีฟ้องร้องกันก็สามารถนำพยานบุคคลมาสืบได้ (ไพฑูริศ เอกจริยกร, 2558: 72)
2. คดีกู้ยืมเงินการฟ้องร้องเรียกเงินตามสัญญาเงินกู้มีอายุความ 10 ปีนับแต่วันถึงกำหนดชำระเงินเงินกู้ยืมตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 193/30 อายุความนั้น ถ้าประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่นมิได้บัญญัติไว้โดยเฉพาะ ให้มีกำหนดสิบปี (พวงผกา บุญโสภากย์ และประสาน บุญโสภากย์, 2543: 203)
3. การกู้ยืมเงินที่ทำสัญญามีหลักฐานเป็นหนังสือเมื่อผู้กู้ใช้คืนเงินกู้จะต้องมีหลักฐานเป็นหนังสืออย่างใดอย่างหนึ่ง หลักฐานการกู้ยืมต้องมีลายมือชื่อของผู้กู้เป็นสำคัญ ลายมือชื่อดังกล่าวนี้ จะต้องลงไว้ในลักษณะแสดงให้เห็นว่าเป็นผู้กู้ยืม (พงษ์รัตน์ เครือกลิ่น, 2531: 64)
4. สัญญากู้ยืมเงินไม่มีกำหนดชำระผู้กู้ก็สามารถ เรียกให้ผู้กู้ชำระหนี้เมื่อใดก็ได้ภายหลังจากวันที่ทำสัญญาเงินกู้กันแล้วซึ่งเจ้าหนี้จะฟ้องให้ชำระได้โดยไม่ต้องบอกกล่าวทวงถามก่อนก็ได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 203 วรรคหนึ่ง แยกได้เป็น 2 กรณีคือ (1) เวลาในการชำระหนี้มิได้กำหนดไว้เลยหรือ (2) เวลาในการ

ชำระหนี้ นั้นจะอนุมานจาก พฤติการณ์ทั้งปวงก็ไม่ได้ หากเข้ากรณีใดกรณีหนึ่งแล้ว ก็หมายความว่าเจ้าหนี้สามารถเรียกชำระหนี้ได้ทันที และโดยนัยกลับกัน ลูกหนี้ก็มีหน้าที่ต้องชำระหนี้ทันทีเช่นกัน ประเด็นที่กำหนดเวลาชำระหนี้ มิได้กำหนดไว้เลย กฎหมายกำหนดให้เจ้าหนี้เรียกให้ลูกหนี้ชำระได้ทันที และลูกหนี้ต้องชำระทันทีนั้นโดยหลักเหตุผลก็ชัดเจนอยู่เพราะหนี้นั้นไม่มีเงื่อนไขเวลาในการชำระหนี้ที่จะให้ลูกหนี้อ่างที่จะยังไม่ชำระหนี้ได้ (ศันนัทภรณ์ โสคติพันธุ์, 2560: 258)

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้เป็นกระบวนการวิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ จากประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และพระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558 และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ประกอบกับตำรากฎหมาย บทความ งานวิจัยสื่ออิเล็กทรอนิกส์เว็บไซต์ต่างๆเกี่ยวกับสาระสำคัญของขั้นตอนการทวงถามหนี้ตามพระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558 ตลอดจนกฎหมายลักษณะหนี้ แล้วนำข้อมูลที่ได้รับมาวิเคราะห์โดยเชื่อมโยงกับแนวคิดและหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ทราบปัญหาของเจ้าหนี้ที่ไม่ได้รับความเท่าเทียมและสูญเสียโอกาสในการติดตามทวงหนี้ก่อนคดีขึ้นสู่ศาล รวมทั้งผลกระทบของเจ้าหนี้ที่ได้รับเมื่อต้องปฏิบัติตามขั้นตอนการติดตามทวงหนี้ที่ถูกต้องตามกฎหมาย ทั้งนี้เพื่อนำไปสู่การอภิปรายผลการศึกษาและสังเคราะห์เป็นข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัย

ผลวิจัยพบว่า ในปัจจุบันประเทศไทยมีพระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ ซึ่งเป็นพระราชบัญญัติที่กำหนดหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขในการทวงถามหนี้และควบคุมการทวงหนี้ โดยกฎหมายมุ่งคุ้มครองสิทธิของลูกหนี้ไว้เป็นการเฉพาะ ทำให้การคุ้มครองสิทธิตามพระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ครอบคลุมไม่ถึงสิทธิของเจ้าหนี้ที่จะไม่ได้รับความคุ้มครอง ผลกระทบจากพระราชบัญญัติทวงถามหนี้ทำให้เจ้าหนี้ไม่ได้รับความเท่าเทียมและสูญเสียโอกาสในการติดตามทวงหนี้ก่อนเรื่องจะขึ้นสู่ศาล ทั้งนี้พบว่าหากปล่อยให้เจ้าหนี้ดำเนินคดีทางศาลอาจจะใช้เวลานาน เป็นเหตุให้เจ้าหนี้ไม่ได้รับประโยชน์เท่าที่ควร

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาแนวทางขั้นตอนที่เจ้าหนี้สามารถติดตามทวงหนี้ได้ ถูกต้องตามกฎหมาย เจ้าหนี้ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติทวงถามหนี้ 2558 ซึ่งพระราชบัญญัติทวงถามหนี้ได้กำหนดขั้นตอนของเจ้าหนี้ที่สามารถกระทำการทวงหนี้ต่อลูกหนี้ได้ เช่น การกำหนดให้เจ้าหนี้หรือผู้ทวงถามหนี้จะต้องติดต่อลูกหนี้ตามสถานที่ที่ลูกหนี้ระบุไว้ และต้องมีการแจ้งสถานที่ไว้ล่วงหน้า การติดต่อลูกหนี้โดยทางโทรศัพท์หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่างๆจะต้องติดต่อตามวันและเวลาตามที่พระราชบัญญัติทวงถามหนี้กำหนดไว้และจำนวนการติดต่อทวงถามหนี้มีกำหนดจำนวนครั้งรวมทั้งลักษณะการทวงถามหนี้ที่เป็นการทำให้ลูกหนี้ได้รับความเสียหายต่อชื่อเสียงเจ้าหนี้ไม่สามารถกระทำได้ หากฝ่าฝืนตามพระราชบัญญัติทวงถามหนี้จะทำให้เจ้าหนี้ได้รับบทลงโทษ เช่นการทวงหนี้ให้ติดต่อในวันจันทร์ถึงศุกร์เวลา 08:00 น. ถึง 20:00 น. และในวันหยุดราชการเวลา 08:00 น. ถึง 18:00 น. หากฝ่าฝืนจะถูกปรับการดำเนินการและหากยังฝ่าฝืนซ้ำอีกจะถูกโทษปรับไม่เกิน 100,000 บาท เป็นต้น เรื่องเวลานั้นไม่ควรใช้เป็นเกณฑ์ในการทวงหนี้ เพราะถ้าหากว่าไม่มีข้อกำหนดในเรื่องเวลาการทวงหนี้ และเจ้าหนี้ สามารถทวงหนี้ได้ตลอดเวลา ลูกหนี้อาจจะเกิดความรำคาญ รู้สึกกลัว อับอายต่อชื่อเสียง หรือความเกรงใจ ที่จะต้องชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ การทวงหนี้ในปัจจุบันจึงกระทำไต่ยากขึ้น ดังนั้น เจ้าหนี้จะต้องใช้ความระมัดระวังในการติดตามทวงหนี้ จะติดตามทวงหนี้โดยไม่ศึกษาพระราชบัญญัติทวงถามหนี้ก่อนไม่ได้

จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบสิทธิของลูกหนี้และเจ้าหนี้ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และ พระราชบัญญัติทวงถามหนี้ สิทธิของเจ้าหนี้นอกระบบมีตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ได้แก่ สิทธิเรียกร้องให้ชำระหนี้ สิทธิเรียกค่าสินไหมทดแทน และสิทธิเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ สิทธิดังกล่าว เจ้าหนี้ต้องเป็นผู้เรียกร้อง สิทธินั้นต่อศาลเองการดำเนินกระบวนการทางศาลเจ้าหนี้จะต้องรับความเสี่ยงจากการแพคดี ทั้งนี้ขั้นตอนการฟ้องร้องคดีในคดีที่มีทุนทรัพย์ จะต้องเสียค่าฤชาธรรมเนียมในการขึ้นศาลตามราคาทุนทรัพย์ที่เรียกร้องและการดำเนินคดีทางศาลอาจจะใช้ระยะเวลาเวลานาน ทำให้เจ้าหนี้อาจไม่ได้รับประโยชน์เท่าที่ควร จึงควรกำหนดวิธีการทวงหนี้ให้เจ้าหนี้สามารถใช้สิทธิมากกว่าที่กฎหมายกำหนด เช่น ตามพระราชบัญญัติทวงถามหนี้มาตรา 9(2) ให้ผู้ทวงถามหนี้ปฏิบัติในการทวงถามหนี้ ในเวลาการติดต่อบุคคล ทาง โทรศัพท์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศประเภทอื่นในวันจันทร์ถึงวันศุกร์ให้ติดต่อได้ตั้งแต่เวลา 08:00 น. ถึง 20:00 น. และในวันหยุดราชการเวลา 08:00 น. ถึง 18:00 น. หากไม่สามารถติดต่อได้ในเวลาดังกล่าวให้ติดต่อในเวลาอื่นนั้น ควรขยายเวลาในการทวงถามหนี้เป็น 06:00 น.ถึง 22:00 น. เนื่องจากเวลาดังกล่าวอาจไม่ใช่เวลาทำงาน ทำให้สามารถติดต่อลูกหนี้ได้สะดวกมากยิ่งขึ้น ในวันหยุดราชการและ ไม่ควรกำหนดจำนวนครั้งที่ติดต่อ แต่ต้องไม่เป็นการรบกวนเสรีภาพของลูกหนี้มากเกินไป ทั้งนี้ เพื่อให้ลูกหนี้เกิดความรำคาญใจเกิดจิตสำนึกที่ต้องชำระหนี้จากการที่ตนผิดนัด

จากการวิเคราะห์ปัญหากฎหมายต่อเจ้าหนี้เกี่ยวกับการทวงถามหนี้ผู้วิจัยพบว่าพระราชบัญญัติทวงถามหนี้เป็นพระราชบัญญัติที่คุ้มครองลูกหนี้จากการไม่ให้เจ้าหนี้เอารัดเอาเปรียบหรือข่มขู่คุกคามลูกหนี้ ทำให้ในการทวงถามหนี้มีขั้นตอนตามกฎหมายที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติทวงถามหนี้มีข้อจำกัดต่อเจ้าหนี้ ทำให้เจ้าหนี้สูญเสียโอกาสในการติดตามทวงหนี้ก่อนคดีจะขึ้นสู่ศาล ดังนั้น ควรให้สิทธิของเจ้าหนี้และลูกหนี้มีความเท่าเทียมกันมากขึ้นให้ทั้งสองฝ่ายได้รับประโยชน์ และความคุ้มครองเท่าเทียมกันโดยให้คำนึงถึงฝ่ายที่ต้องเสียประโยชน์ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมต่อทั้งสองฝ่าย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทางกฎหมาย

เสนอแนะให้แก้ไขพระราชบัญญัติทวงถามหนี้ มาตรา 9 เรื่องเวลาทวงถามหนี้โดยกำหนดเวลาทวงถามหนี้ให้เพิ่มมากขึ้น ซึ่งจากเดิมกำหนดวิธีการให้เจ้าหนี้สามารถทวงถามหนี้โดยติดต่อบุคคล ทาง โทรศัพท์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศประเภทอื่นในวันจันทร์ถึงวันศุกร์ให้ติดต่อได้ตั้งแต่เวลา 08:00 น. ถึง 20:00 น. และในวันหยุดราชการเวลา 08:00 น. ถึง 18:00 น. เป็น 06:00 น.ถึง 22:00 น. ไม่ว่าจะเป็นวันจันทร์ถึงวันศุกร์และในวันหยุดราชการ

2. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงปัญหาของเจ้าหนี้ ที่ต้องพบเจอต่อพระราชบัญญัติทวงถามหนี้ ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาวิธีการทวงถามหนี้เพิ่มเติมถึงสิทธิการทวงถามหนี้มากกว่าที่กฎหมายกำหนด

บรรณานุกรม

- ดนตรี เกษมรัชตารักษ์. (2558). ขั้นตอนการดำเนินคดีแพ่ง. สืบค้นวันที่ 1 มกราคม, 2564, จาก :
<https://www.lawgeneration.net/%E0%B8%>
- ชญสุดา กาศเรือนแก้ว. (2558). สรุปสาระสำคัญ พระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558. สืบค้นวันที่ 24 มิถุนายน, 2563, จาก: multi.dopa.go.th
- พงษ์รัตน์ เครือกลิน. (2531). เจ้าทรัพย์เช่าซื้อ ยืม ผักทรัพย์. กรุงเทพฯ ฯ: นิติธรรม.
- พวงผกา บุญโสภากย์ และประสาน บุญโสภากย์. (2543). คำบรรยายกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยนิติกรรม และสัญญา. กรุงเทพฯ ฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ศนันท์กรณ โสทธิพันธ์. (2560). คำอธิบายกฎหมายลักษณะหนี้ ผลแห่งหนี้. กรุงเทพฯฯ: วิญญูชน.
- สำนักงานกฎหมายธนู. (2563). ค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีแพ่ง. สืบค้นวันที่ 1 มกราคม, 2564, จาก :
<http://www.thanulaw.com/index.php/peopleguide1/civil-case>
- ไผทชิต เอกจริยกร. (2558). คำอธิบายยืมผักทรัพย์. กรุงเทพฯฯ: วิญญูชน.
- Amnesty. (2561). สิทธิมนุษยชน. สืบค้นวันที่ 23 มกราคม, 2564, จาก: <https://www.amnesty.or.th/latest/blog/62/>
- Finstreet. (2563). ทวงถามหนี้ยังไง ไม่ให้ผิดกฎหมาย. สืบค้นวันที่ วันที่ 23 มกราคม, 2564, จาก :
<https://today.line.me/th/v2/article/M7DMv0>
- Kapok. (2563). เจ้าหนี้-ลูกหนี้ ควรรู้ไว้ ทวงหนี้อย่างไรไม่ผิดกฎหมายพระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558. สืบค้นวันที่ 24 มิถุนายน, 2563, จาก : <https://money.kapook.com/view128453.html>
- Matichon Online. (2564). หนี้ครัวเรือน. สืบค้นวันที่ วันที่ 30 มกราคม, 2564, จาก : https://www.matichon.co.th/columnists/news_2511194
- MGR Online. (2558). เจ้าหนี้โปรดอ่าน สาระสำคัญ พ.ร.บ.ทวงหนี้ ฉบับใหม่. สืบค้นวันที่ วันที่ 23 มกราคม, 2564, จาก : <https://mgronline.com/live/detail/9580000028448>
- Thebangkokinsight. (2562). สายทวงต้องรู้ กฎหมายใหม่ห้ามทวงหนี้เกินวันละ 1 ครั้ง. สืบค้นวันที่ 23 มกราคม, 2564, จาก : <https://www.thebangkokinsight.com/222387/>
- WealthMeUp. (2562). รู้ทันเรื่อง ทวงหนี้. สืบค้นวันที่ วันที่ 23 มกราคม, 2564, จาก : <https://wealthmeup.com/%E0%B8%A3>